

Cia. Mercè Framis Teatre d'Ombres

Xarop de cargol

Poemes i cançons contra els mals dels més petits

Espectacle infantil de teatre d'ombres

www.merceframis.com

934593807 676789476

ÍNDEX Presentació (pàg. 2)

- 1. Fitxa artística (pàg. 3)
- 1. Una proposta pedagògica (pàg. 4)
- 1. Mercè Framis i el teatre d'ombres (pàg. 5)
- 1. Companyia Mercè Framis (pàg. 6)

1. PRESENTACIÓ

Un espectacle que proposa poemes i cançons com a remei a les afliccions dels més petits

Després d'alguns dels seus darrers muntatges, com *Compare llop*, *comare truja*, *Gènesi* o *La Lluna, la pruna*, Mercè Framis i la seva companyia de teatre d'ombres han inventat de nou un univers fantàstic i oníric amb la voluntat d'encantar, un altre cop, infants i adults. Ens presenten, ara, un espectacle per gaudir en família: *Xarop de Cargol*.

Ens proposen, una vegada més, endinsar-nos en un món màgic ple de llums, ombres i colors que es mouen al ritme de poemes musicats i cançons infantils fàcils de recordar per explicar-nos, en aquesta ocasió, com la Clara, una nena molt petita però amb un cor molt gran, elabora uns remeis molt especials per guarir els mals dels més menuts.

Un xarop de cargol fet amb molt d'amor, per exemple, és la medicina que la Clara dóna a la tortugueta del Ton i la Toneta perquè deixi de sentir-se trista. Es tracta d'un beuratge inspirat en un poema de l'escriptora catalana Joana Raspall. La coneguda cançó de les pometes (*Cinc pometes té el pomer*) serveix a la Clara per trobar el remei contra el mal de panxa de l'Arantxa. I un poema popular recollit per l'estudiós de la cultura catalana Joan Amades, per ajudar al Martí, que es fa un gran embolic a l'hora de vestir-se, a prendre consciència de les diferents parts del seu cos.

En aquest muntatge, Mercè Framis, titellaire catalana amb una llarga trajectòria en el teatre d'ombres i amb un premi a la interpretació i manipulació de titelles al seu currículum, utilitza tres retroprojectors i un teatrí que ha dividit verticalment en tres pantalles contigües (1,30 x 1,95 + 1,95 x 1,95 + 1,30 x 1,95 cm), on dóna vida i veu, ella mateixa, als diferents personatges que forment part d'aquesta història que recrea el món real i del joc dels més petits.

2. FITXA ARTÍSTICA

Idea, creació i disseny: Mercè Framis
Actriu (interpretació i manipulació): Mercè Framis
Veus: Mèrcè Framis
Assistència escènica i manipulació: Olga Olveira
Construcció: Mercè Framis, Olga Olveira i Juvenal Salcedo
Diàlegs: Jordi Teixidó
Música: Joan Saura
Construcció escenografia tècnica: Tero Guzmán i Quim Vivas
Direcció i producció: Mercè Framis
Agraïments: Manuel Barrios, Mariona Castelar, Virgínia Olveira.
Durada de l'espectacle: 45 minuts aproximadament

3. UNA PROPOSTA PEDAGÒGICA

Xarop de Cargol és una proposta intencionadament pedagògica, que vol estimular el plaer d'escoltar, d'imaginar i de crear, potenciar la capacitat d'observació, l'atenció i la concentració, afavorir l'adquisició del llenguatge i permetre que el nen prengui consciència del món que l'envolta (de què estan fetes les coses, quina forma tenen...), així com del propi món interior (reconèixer i escoltar sentiments i emocions com l'alegria, la tristesa, l'amor...). Vol transmetre, a més, valors com l'amistat, la generositat o la preocupació pels altres.

L'espectacle, que es basa en una història molt senzilla i fàcil de comprendre, busca despertar el potencial afectiu i emocional del públic, a través de la seva identificació amb els personatges.

SINOPSI

La Clara és el personatge principal d'aquesta història. És una heroïna molt petita que, com a nena que és, s'ho passa molt bé quan juga amb la seva mascota (una cabreta) i amb la seva joguina (una pilota). La Clara —tot i ser molt menuda i tenir una aparença fràgil, fins i tot de joguina—, com els adults, dedica bona part del seu temps a la seva feina. La Clara és metgessa, cada matí surt de casa i condueix la seva ambulància fins a l'hospital, on atén els seus pacients.

És una doctora molt especial i amb un cor molt gran. Amb grans dosis d'amor i amb poemes i cançons fàcils de recordar —un recurs molt utilitzat per Mercè Framis en els seus espectacles infantils—, la Clara elabora, cada dia, els remeis màgics amb què guareix moltes de les afliccions que sovint comparteixen els més petits: la tristesa, la manca d'habilitat per vestir-se, la inapetència, el mal de panxa...

L'espectacle vol transmetre la idea que l'amistat i l'amor tenen propietats curatives i que tots, com la Clara, podem ser metges dels nostres familiars, amics i companys.

L'IMAGINARI DE LA DOCTORA CLARA

El món de la doctora Clara és ple d'elements recurrents en el joc dels més petits: el metge, l'ambulància, l'hospital, els malalts, la casa, les joguines, la mascota, els amics, els poemes, les cançons... En la narració els elements es combinen de la mateixa manera que en el joc: en la frontera entre la realitat i l'imaginari. *Xarop de Cargol* recrea el món dels més petits: el real i el del joc.

L'espectacle s'estructura en sis escenes, cadascuna de les quals conté una cançó o un poema musicat. En harmonia amb l'estètica del conjunt, cada escena, a més, té una plàstica que té molt a veure amb el que passa o amb el personatge que la protagonitza.

JUGAR, CANTAR, LLEGIR, ESCRIURE

Xarop de cargol, d'altra banda, vol introduir els nens en el món de la lectoescriptura. La presència de lletres (paraules, frases i fragments de textos) com a element de l'escenografia, pretén alimentar la curiositat d'uns nens que ja tenen ganes d'aprendre a llegir i saber què volen dir tot aquest munt d'escrius. L'espectacle els vol transmetre la idea que tot allò que es canta i es recita té un codi, que pot ser llegit i escrit.

4. MERCÈ FRAMIS I EL TEATRE D'OMBRES

Mercè Framis fa molt temps que va descobrir la seva vocació: explicar i escenificar històries fent servir el teatre d'ombres. Les ombres són una tècnica del teatre de titelles que ofereixen, tot i la seva aparent simplicitat, infinitat de possibilitats expressives, tant des d'un punt de vista plàstic com dramàtic: és un tipus de teatre màgic basat en la foscor, capaç de crear atmosferes oníriques i suggerents, i de transportar-nos a móns interiors, subjectius, intangibles i misteriosos.

Mercè Framis utilitza els ingredients més tradicionals d'aquesta manifestació teatral mil·lenària sorgida a Orient i els combina amb els recursos més actuals, amb una actitud constant d'investigar i inventar per trobar nous elements que enriqueixen el seu discurs.

Els elements tècnics, plàstics, estètics i narratius que fa servir Mercè Framis per escenificar les seves històries són nombrosos i diversos, i sempre tenen un objectiu dramàtic.

Així, al servei d'aquesta finalitat teatral, dóna valor a tots els aspectes que configuren el seu univers:

- La llum, les ombres, les penombres, els colors, les textures, les opacitats, translucideses, transparències...
- Les estètiques que pot crear amb tots aquests components.
- La pròpia funció dramàtica de cada estètica plàstica a l'hora d'inspirar ambients i imaginaris.
- Els aparells i materials que usa per crear-les.
- Els diferents i diversos objectes i titelles que dissenya com a personatges.
- L'habilitat per manipular-los i la capacitat interpretativa perquè prenguin vida.
- La construcció i la practicitat d'aquests personatges i de la resta d'elements escenogràfics que també juguen un paper rellevant en les seves posades en escena.
- La combinació en escena de titellaires i titelles.
- Les possibilitats expressives del teatre d'ombres (plàstiques com dramàtiques).
- El llenguatge propi del teatre d'ombres, al qual poden afegir-se diferents recursos de la narrativa cinematogràfica (planificació i muntatge) i del llenguatge de la il·lustració (poètica visual i síntesi de la imatge).
- El tipus d'històries que tria i com les explica (dramatúrgia de la narració).
- La música que sempre incorpora, i que encarrega especialment per a cada espectacle.

A tot això dóna importància Mercè Framis. Sense oblidar els professionals de diferents disciplines als quals recorre per aconseguir la màxima qualitat artística en cada espectacle.

5. COMPANYIA MERCÈ FRAMIS

MERCÈ FRAMIS: Titulada per l'Institut del Teatre de Barcelona i llicenciada en Filosofia per la universitat Ramon Llull. Va començar la seva carrera artística professional l'any 1989, quan encara era alumna del Departament de Titelles de l'Institut. Ha format part de les companyies de titelles Framis Von Porat (1989-1994) i Els Aquilinos Teatre (1995-2001). El 1993, l'espectacle d'ombres *El Russinyol* de la companyia Framis Von Porat va guanyar el premi al millor espectacle de la Mostra Internacional de Titelles de la Vall d'Albaida (València). El 1996, la companyia Els Aquilinos Teatre es va endur els tres premis d'aquest certamen amb el muntatge *El príncep feliç*: millor espectacle, millor realització plàstica i millor manipulació i interpretació (a Mercè Framis). Com a titellaire, Mercè Framis ha desenvolupat diferents tasques:

- Creació d'espectacles.
- Actriu manipuladora (en espectacles propis com en d'altres companyies).
- Construcció de titelles i attrezzo (per a diversos espectacles de teatre i altres activitats).
- Treballs per a televisió: animació d'objectes i doblatge de personatges animats i de titelles.
- Docència: cursos de teatre d'ombres per a professionals del teatre —escola Títetrearte (Barcelona); Centre de Titelles Ninotarium (València); Festival de Titelles de Beniel (Múrcia)— i per a educadors —Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya; Universitat de Lleida—.

El 2001 va iniciar la seva carrera en solitari i va fundar la seva pròpia companyia. Des de llavors, ha centrat el seu treball en el teatre d'ombres i continua col·laborant en diferents programes de televisió. En concret, els seus treballs en aquesta última etapa són:

Espectacles d'ombres (Cia. Mercè Framis):

- *Compare llop, comare truja* (2001).
- *Gènesi* (2004).
- *La Lluna, la pruna* (2005).
- *El retaule de Maese Pedro* (Manuel de Falla), conjuntament amb el titellaire Carles Cañellas (Rocamora Teatre), amb la col·laboració de la Jove Orquestra Nacional de Catalunya i sota la direcció de Quim Lecina. Encàrrec de l'Auditori de Barcelona amb motiu de l'Any Quixot

Treballs per a la televisió:

- Programa *Mic3* (canal Super3 de TVC): manipulació i veu del personatge titella Mic (actualment).
- Programa *Què, Non?* (XTVL Xarxa de Televisions Locals de Catalunya): veu del personatge animat Non (actualment).
- Il·lustració de cinc dels capítols del programa de TV3 *Una mà de contes* (2009).

Ha actuat a escenaris de tot Catalunya, així com diferents llocs de la resta de l'estat Espanyol. I ja fa temps que els programadors de festivals i mostres de titelles de l'estat compten amb la seva presència.

OLGA OLVEIRA: Nascuda a Barcelona el 1980, és il·lustradora, titellaire i diplomada en Desenvolupament Cultural Comunitari (UAB). Un cop finalitzats els seus estudis d'il·lustració a l'Escola d'Arts Plàstiques Massana (Barcelona), va decidir redirigir la seva carrera artística cap al teatre de titelles. S'ha format en aquest terreny a diferents escoles barcelonines, com Títterearte, on va ser alumna de Mercè Framis, amb qui col·labora des del 2007. Ha treballat sota la direcció de Mercè Framis en l'espectacle d'ombres *La lluna, la pruna*, i en la il·lustració de cinc dels capítols del programa de TV3 *Una mà de contes* (2009). Ha participat com a alumna en cursos impartits per titellaires com Toni Rumbau o els de la companyia El Chonchón. Imparteix tallers de titelles i expressió plàstica a nens, adults i docents. Amb Juvenal Salcedo, han creat la companyia de titelles Olveira-Salcedo.

JOAN SAURA: No és la primera vegada que Joan Saura, teclista, compositor i improvisador, col·labora amb Mercè Framis. En més d'una ocasió (*La lluna, la pruna*, per exemple), s'ha fet càrrec de la música dels seus espectacles (composicions originals i arranjaments). Ha estat membre fundador de formacions musicals com Koniec, Orquestra del Caos, Blay Tritono i del col·lectiu d'improvisadors IBA. Actualment, forma part dels conjunts Araki, Trio Local i Les Anciens. El seu treball se centra, principalment, en la música electrònica i la improvisació. I es relaciona, també, amb altres disciplines. En aquest sentit destaquen les seves col·laboracions amb coreògrafs i ballarins (companyies Mudances, Raravis, Lanònima Imperial, Nats Nuts, Tomàs Aragay...).

JORDI TEIXIDÓ: (Barcelona, 1961). Desenvolupa diverses activitats relacionades amb l'audiovisual i l'espectacle. Ha treballat com a actor a companyies com Zotal Teatre i Roseland Musical i va col·laborar en la direcció dels primers espectacles de la companyia de dansa Mal Pelo. Va ser corealitzador durant cinc anys del programa *Escenes* (Barcelona Televisió), programa setmanal sobre l'actualitat del món de l'espectacle. Ha escrit textos per a espectacles i ha intervingut en recitals de polipoesia i en accions interdisciplinàries llegint textos propis. Escriu guions per al programa infantil *Mic3* (TVC). És càmera, editor i realitzador de vídeo per a produccions pròpies, sobretot de videodansa, així com per a projectes relacionats amb l'art i la cultura. Considera que la connexió entre diferents disciplines i el coneixement d'eines diverses obre la possibilitat perquè sorgeixin resultats realment creatius.

JUVENAL SALCEDO: Va néixer a Caracas (Veneçuela) el 1973, on es va llicenciar en arquitectura i on també va estudiar escultura i dibuix. Va venir a Barcelona per fer un doctorat sobre projectes arquitectònics a la UPC (2003-2006). Ha estudiat, també, disseny gràfic digital multimèdia, al Centre d'Investigació i Formació Ocupacional de l'Hospitalet de Llobregat. Després d'exercir molts anys com a arquitecte, ha reorientat la seva carrera professional cap al món de les arts escèniques. Investiga i experimenta sobre com aplicar a aquest terreny els seus coneixements i experiències en el camp de l'arquitectura (disseny i construcció d'estructures, espais i ambients escenogràfics). Amb Olga Olveira, han creat la companyia de titelles Olveira-Salcedo, que va presentar, a la Fira de Titelles de Lleida de 2010, el seu primer espectacle, *Nou llocs per a un nòmada*. Va debutar com a titellaire en aquest muntatge d'ombres per a adults, en el qual, a més de manipular els titelles i objectes, també va intervenir en el seu disseny i construcció.

(Dossier: Virgínia Olveira)

